

VINKKEJÄ KOTIKOMPOSTOIJALLE

KOMPOSTORIN SJOITTAMINEN

Kompostori kannattaa sijoittaa tuulensuojaan ja lämpimälle paikalle, jos se vain suinkin on mahdollista. Tuulettomassa paikassa kompostorin kannen aukaiseminen ja kuivikeaineen lisäys on vaivattomampaa, samalla lämpö nopeuttaa kompostoitumista kylmällä säällä.

Kompostorin alustana on hyvä olla ruohikko tai soraa, koska kompostorista voi valua jonkin verran suotonesteitä, jotka likaavat asfaltti- tai betonialustoja.

Kompostorin on hyvä olla lähellä jätteen syntypaikkaa, esimerkiksi kasvimaan reunalla, mutta kuitenkin lähellä kulkureittejä niin, että sinne talvellakin pääsee. Älä sijoita kompostoria liian lähelle omaa tai naapurin tuuletusikkunaa mahdollisten hajuhaittojen takia. Kompostorin saa sijoittaa 5 metrin etäisyydelle tontin rajasta. Jos haluat kompostorin lähemmäksi tontin rajaa, on asiasta syytä pyytää naapurilta kirjallinen suostumus.

KOMPOSTOIJAN APUVÄLINEET

Kompostointia varten tarvitaan joitakin apuvälineitä. Kompostoitavan jätteen keräilyä varten tarvitaan sopivan kokoinen kannellinen astia, ei liian suuri, sillä biojätettä ei voi säilyttää pitkään. Lapsiperheessä hyvä koko on 5 litraa. Kansi peittää hajuja ja estää kärpästen pääsyn jätteisiin. Astiaa valittaessa on hyvä ottaa huomioon mm. koko ja materiaali, jos astia halutaan pestä astianpesukoneessa.

Kompostissa käytettävää kuivikeainetta varten on hyvä olla vesitiivis säiliö/ muovisäkki, joka sijoitetaan kompostorin läheisyyteen. Omakotitalossa riittävä koko on noin 50 – 100 l, kerrostaloissa 100 - 200 l. Kuivikeaineen lisäystä varten tarvitaan kauha tms. Komposti vaatii pöyhimistä noin kerran viikossa talikolla tai erillisellä komposti-pöyhimellä. Näin kompostoituminen on mahdollisimman häiriötöntä. Talikko on kätevä myös kompostorin tyhjentämiseen ja siirtämiseen mahdolliseen jälkikompostointiin.

KOMPOSTOITAVATJÄTTEET

Kompostikelpoista jätettä on yleensä kaikki, joka joskus on ollut elävää, kuten: ruoantähteet, hedelmien, juuresten ja vihannesten kuoret (yleisimmin käytetyt säilöntäaineet hajoavat vähitellen kompostissa), kahvin ja teen porot. Niin ikään kukkamulta, kasvinjätteet, luonnonkuidut, kuten villa, puuvilla, silkki ja pellava (hyvin pieninä määrinä). Myös munakennot, suodatinpaperit ja teepussit voi panna kompostiin, kuten myös talouspaperit ja muut likaantuneet pehmeät paperit, ellei niihin ole imeytetty haitallista ainetta. Hyvin isoja kappaleita, kuten leipiä on hyvä pienentää. Sangon pohjalle voi asettaa suojaksi sanomalehden aukeaman tai paperipussin.

KOMPOSTIIN EI SAA LAITTA

Kompostiin ei saa panna lahoamatonta ainesta. Myöskään esim. tuhkaa tai kalkkia ei saa laittaa kompostiin, sillä komposti voi tulla liian emäksiseksi. Kompostiin ei saa myöskään laittaa mitään ympäristölle haitallisia aineita; kuten öljyä, liuottimia, maaleja, torjunta-, desinfiointi- tai lahonsuoja-aineita

Älä myöskään laita kompostiin:

- muovia, lasia tai metallia
- keinokuitu- tai kumituotteita
- pölynimuripusseja ja niiden sisältöä
- tupakantumpeja
- paperia suuressa mitassa,
- vaippoja, ne sisältävät muovia

KUIVIKE ILMASTOI JA TASAPAINOTTA

Kompostin kuivikkeena voidaan käyttää kutterilastuja, turvetta, puunneulasia, sahanpurua, joskin ei yksinään), puutarhasta saatavia silputtuja pensaiden ja puiden leikkuujätteitä. Turve yksinään ei ole hyvä kuivikeaine, mutta yksi parhaita puujätteen kanssa. Turve toimii tehokkaasti hajujen sitojana.

KOMPOSTORIN TÄYTTÖ KERROKSITTAIN

1 kuohkea kerros alle

Kompostointi aloitetaan asettamalla kompostorin pohjalle noin 20 cm:n kuohkea kerros, esimerkiksi puunoksia ja edellisen vuoden nurmikkojätettä tai muuta puutarhajätettä, mikä mahdollistaa ilmankierron alhaalta käsin. Laita myös vanhaa kompostia, se nopeuttaa kompostoinnin käynnistymistä.

Ensimmäisellä kerralla voi laittaa hiukan multaa sekaan, niin kompostiin tulee hajottajaeliöitä ja komposti lähtee hyvin käyntiin.

2 kerroksina kuivike ja jäte

Lisättäessä biojätettä peitetään se aina suunnilleen samalla määrällä kuivikeainetta. Kompostia on hyvä pöyhiä noin kerran viikossa tai aina täytettäessä. Näin pieneliöt saavat riittävästi happea ja ravintoaineet sekoittuvat mahdollisimman tasaisesti kompostiin. Komposti toimii silloin, kun se pysyy lämpimänä, ei haise, ja jätemäärä painuu kasaan.

3 tyhjenna, kun kompostori on täynnä

"Täyttynyt kompostori voidaan tyhjentää välittömästi, jos komposti on toiminut hyvin. Päällimmäinen alle 3 viikkoa vanha kerros kompostista käytetään siirrostena uuteen kompostiin ja loput lapioidaan jälkikompostoitumaan.

Kasan päälle asetetaan suoja, esimerkiksi nurmea, turvekerros tai muovi. Suoja estää ravinteiden huuhtoutumisen ja kosteuden liiallisen haihtumisen. Myös jälkikompostoitumisen aikana lämpötila voi nousta, jolloin komposti ei ole vielä valmista. Kun kompostin lämpötila on tasaantunut ympäristön lämpötilaan, voidaan kompostia jo rajoitetusti käyttää lannoitteena ja maanparannuksessa. Kompostin kypsyminen jatkuu kuitenkin vielä. Suositeltavaa on antaa kompostin jälkikompostoitua seuraavaan kevääseen, jolloin se voidaan huoletta käyttää kasvi- ja kukkamaissa.

KOMPOSTI MULLAN KÄYTTÖ

Vähän maatonut komposti on voimakasta lannoitetta, sen sijaan pitkälle maatonut komposti on lannoitteena hidaskaiteisempi ja sen lannoitusvaikutus kestää useita vuosia.

Liian vähän maatonut komposti voi olla kasveille haitallista, se estää esim. siementen itämisen.

Yleisesti ottaen kompostimultaa voi turvallisesti käyttää lannoitteena ja maanparannusaineena.

Nopeasti kasvavat lajit, kuten lehtipuut ja koristepeensaat, tarvitsevat paljon lannoitusta ja siten kompostimultaa voidaan käyttää enemmän kuin hitaasti kasvaville lajeille, kuten havupuille.

Jos kuitenkin esimerkiksi marjapensaiden lehtimassa lisääntyy voimakkaasti kompostimullan lisäyksen johdosta ja marjasato kärsii, kannattaa kompostin käyttöä pensaille vähentää. Sopivat määrät juuri sinun puutarhasi kasveille löydät varovaisesti kokeillen.

MITÄ TEHDÄÄN, KUN KOMPOSTI EI TOIMI?

1. Mistä tietää toimiiko komposti oikein?

Komposti toimii oikein, jos se pysyy lämpimänä, ei haise ja jätemäärä painuu kasaan.

2. Mitä tehdään, jos komposti alkaa haista?

Kompostin haju aiheutuu jätteen mätänemisestä hapettomassa tilassa. Hapettomuus johtuu yleensä kompostin liiallisesta tiivyydestä ja kosteudesta. Ilmankierto paranee lisäämällä kuivikeainetta ja kääntämällä komposti.

3. Mitä tehdään, jos komposti ei lämpene?

Jos kompostin lämpötila ei nouse, jätteen hajotuksesta vastaavien pieneliöiden toiminta on estynyt. Myös kompostin liiallinen kuivuus estää kompostin toiminnan. Kuivaa kompostia voi kastella kädenlämpöisellä edellä. Pieneliöiden toimintaa voi haitata myös ravinteiden puute, yleisimmin typen puute, sen aiheuttaa esim. liika nurmijäte kompostissa. Kompostiin lisätään typpipitoista lannoitetta tai jätettä, kuten ruokajätettä, virtsaa tai lantaa.

4. Miten komposti saadaan toimimaan talvellakin?

Talvikäytössä kompostin täytyy olla riittävän suuri oikean lämpötilan saavuttamiseksi. Eristetyt seinät estävät lämmön haihtumista ympäristöön. Kompostorin ilmaroot voivat olla pienet, ettei lämpöä haihdu liikaa. Talvella biojätettä kannattaa tuoda usein, esimerkiksi joka päivä, näin pieneliöiden toiminta säilyy tasaisena ja tehokkaana. Kompostin täytyy olla riittävän kostea myös talvella, sillä silloinkin haihtuu vettä.

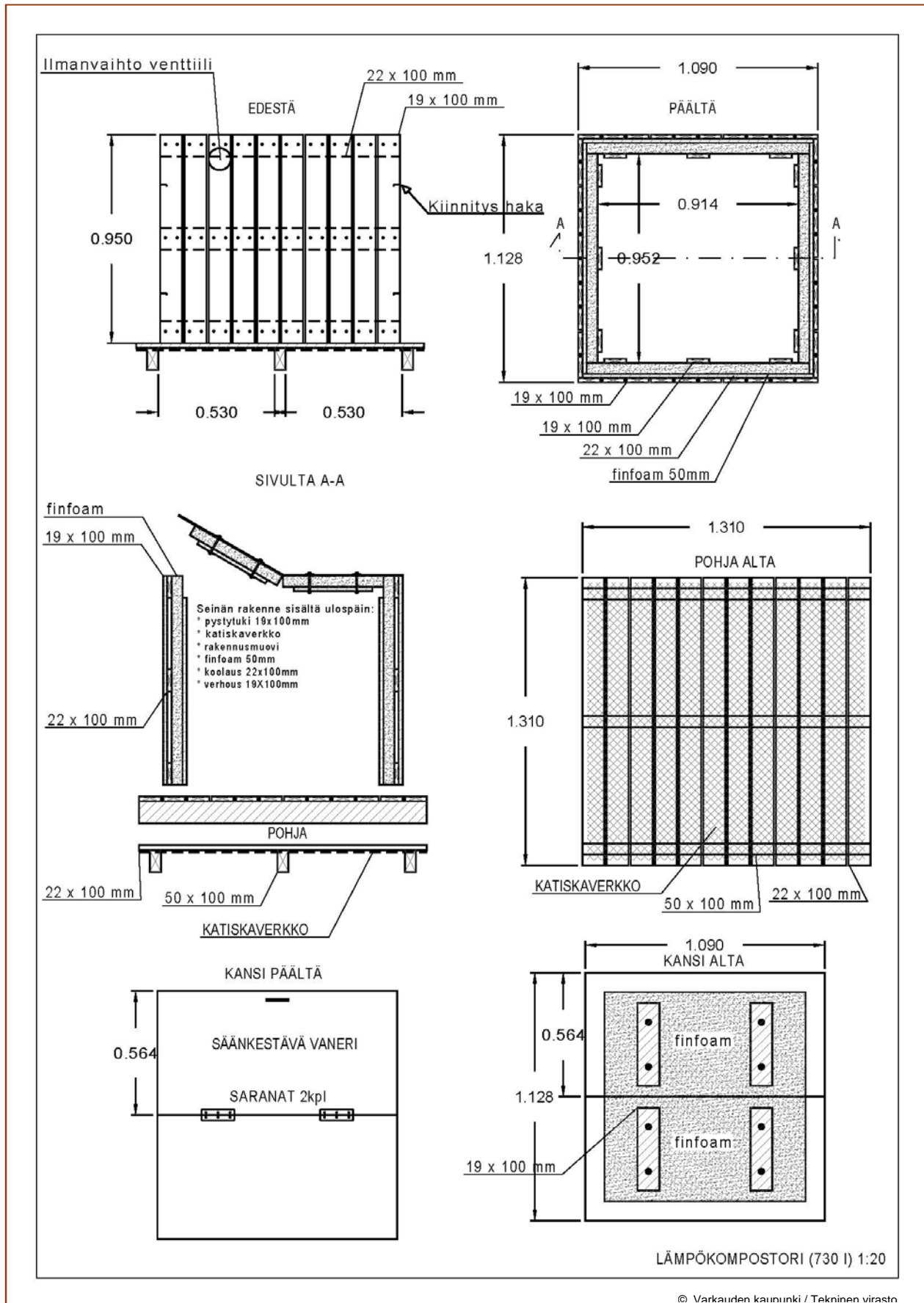
5. Mitä tehdään, jos kompostiin on ilmestynyt kärpäsen toukkia?

Kärpäsiä ja kärpästen toukkia sisältävä jäte käännetään kompostin kuumimpaan kohtaan, joka on keskellä kompostia 10 - 20 cm:n syvyydellä. Kärpästen ehkäisyyn on olemassa myös biologista torjunta-ainetta. Torjunta-ainetta tarvitsee lisätä kompostiin yleensä vain kerran. Aineen käyttö ei haittaa kompostissa pieneliöiden toimintaa. Myös tuhkaa voidaan lisätä varovaisesti kompostiin. Liika tuhka voi pysäyttää kompostin toiminnan, joten sen kanssa on syytä olla tarkkana.

6. Mitä tehdään, jos kompostissa vierailee muurahaisia?

Jos muurahaisia ilmestyy kompostiin, on komposti liian kuiva ja sitä pitää kastella. Muurahaiset eivät pesiydy sopivan kosteaan kompostiin.

” TEE SE ITSE” KOMPOSTORI

Lämpökompostorin seinän rakenne

